

5 grudnia 1931 r.

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 14738.

Kl. 12 q 1.

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
(Frankfurt n. M., Niemcy).

MKE C11d 3/32

MS

**Sposób wytwarzania środków zwilżających, oczyszczających,
emulgujących i dyspersyjnych.**

Patent dodatkowy do patentu Nr 11734.

Zgłoszono 12 grudnia 1929 r.

Udzielono 8 października 1931 r.

Pierwszeństwo: 25 stycznia 1929 r. (Niemcy).

Najdłuższy czas trwania patentu do 3 marca 1945 r.

W patencie Nr 11734 opisany jest sposób wytwarzania produktów nadających się jako środki zwilżające, oczyszczające, emulgujące i dyspersyjne, oraz wogóle jako środki pomocnicze w przemyśle włókienniczym, skórzanym, lakowym, kauczukowym, polegający na tem, że aminy z jedną lub więcej resztami organicznymi, zawierające jedną lub więcej oksy grup, wprowadza się w reakcję z wyżej cząsteczkowymi organicznymi kwasami karbonowymi, kwasami sulfonowymi lub sulfonowanymi lub sulfonowanymi kwasami karbonowymi, przy czem skuteczność tak otrzymywanych pro-

duktów do wymienionych celów może być jeszcze zwiększona, przez dodatek mydła lub środków o własnościach mydła, kleju, żelatyny, albo rozpuszczalnych w wodzie gatunków gum, śluzu roślinnego lub siarczynowego ługu pocelulozowego lub też organicznych rozpuszczalników, albo też kilku tych środków jednocześnie.

Stwierdzono, że otrzymuje się również bardzo cenne środki zwilżające, oczyszczające, emulgujące i dyspersyjne, gdy opisane w patencie Nr 11734 produkty, przeprowadza się w sole lub w odpowiednie amidy,

względnie estry lub ich sole organicznych lub nieorganicznych kwasów. Tworzenie soli odbywa się przy niskiej temperaturze, podczas gdy przez ogrzanie do wyższych temperatur przeprowadza się produkty w odpowiednie amidy, względnie estry kwasowe. Odpowiedniami solami są, np., chlorki, bromki, siarczany, mleczany, olejany, ftalany, sole kwasów sulfonowych związków alifatycznych, aromatycznych, hydroaromatycznych lub heterocyklicznych, które ze swej strony mogą być znowu podstawione.

W wielu przypadkach zwiększa się jeszcze skuteczność działania otrzymanych w ten sposób produktów przez dodatek mydła lub środków o charakterze mydła, kleju, żelatyny, jak np. rozpuszczalnych w wodzie gatunków gum, słuzy roślinnego lub siarczynowego ługu pocelulozowego, organicznych rozpuszczalników lub kilku tych środków. Zapomocą tych produktów można zwłaszcza organiczne rozpuszczalniki rozpuszczać lub emulgować w znacznej ilości w wodzie, przyczem otrzymuje się produkty, nadające się znakomicie np. do prania, bielenia i barwienia materiałów włókienniczych, również w kwaśnej kąpeli, oraz do emulgowania i dyspergowania innych materiałów.

Przykład I. Produkt otrzymany według patentu Nr 11734 zadaje się kwasem mlecznym, przyczem obrać można kwaśny obojętny lub alkaliczny odczyn, zależnie od żądanego celu.

Przykład II. 169 części trójetanolaminy kondensuje się z 282 częściami kwasu olejowego w ten sposób, że temperatura końcowa wynosi około 170°C. Otrzymany produkt zobojętnia się, np., zapomocą kwasu butylonaftaleno-sulfonowego, kwasu ok-

systearynowego, kwasu masłowego lub zapomocą mieszanin kilku tych kwasów.

Przykład III. 20 części produktu otrzymanego według patentu Nr 11734 z dwuetanolobutanolaminy i kwasu olejowego wprowadza się do 100 części stężonego kwasu siarkowego, unikając przegrzania. Otrzymuje się ester kwasu siarkowego produktu kondensacji.

Przykład IV. 61 części etanolaminy lub odpowiednią ilość monopropanolaminy lub monobutanolaminy ogrzewa się tak długo z 284 częściami kwasu stearynowego do mniej więcej 180°C, aż nastąpi zupełna kondensacja. 32,8 części otrzymanego w ten sposób produktu ogrzewa się z 28,2 częściami kwasu olejowego lub chlorku kwasu olejowego, aż nastąpi tworzenie się amidu. W danym razie można przytem stosować środki kondensacyjne lub rozcieńczające.

Produkt może być użyty bezpośrednio lub jako sól organiczna lub nieorganiczna.

Zastrzeżenie patentowe.

Odmiana sposobu według patentu Nr 11734, znamienna tem, że produkty przemiany amin, zawierających grupy hydroksylowe, i wyższych organicznych kwasów karbonowych, kwasów sulfonowych lub sulfonowanych kwasów karbonowych poddaje się działaniu nieorganicznych lub też organicznych kwasów, przeprowadzając je w sole lub odpowiednie amidy kwasowe, względnie estry lub ich sole.

I. G. Farbenindustrie
Aktiengesellschaft.
Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.